

ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Financial Literacy Affecting the Wealth of Teaching Professionals
in the Bangkok Metropolitan Region

ณฐมน เพิ่มสุข¹ และ นภาพร นิลภรณ์กุล¹

Nathamon Permsook¹ and Napaporn Nilapornkul¹

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Master of Business Administration Program, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Received: September 11, 2019

Revised: October 24, 2019

Accepted: October 31, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Sample t-test One-Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา และจำนวนบุคคลในอุปการะ ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และหนี้สิน แตกต่างกัน ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัย ส่วนบุคคลด้านสังกัดการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม แตกต่างกัน และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน การประเมินทักษะทางการเงิน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงินในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความรู้ทางการเงิน พบว่า มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน พบว่า ไม่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน

คำสำคัญ: ทักษะทางการเงิน, ทัศนคติทางการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน, ความมั่งคั่ง

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the wealth of teaching professionals in the Bangkok Metropolitan Region rely on personal factors (2) to study the factors impacting on the wealth of teaching professionals in the Bangkok Metropolitan Region. The sample group was 400 teaching professions in the Bangkok Metropolitan Region. A questionnaire was employed as an instrument for data collection. The descriptive statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics were, Independent Sample t-test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis. The results indicated that the respondents, who had different age, marital status, work position, work duration in the education institute and a number of adopted person, had different wealth in liquidity skill and debt management skill. While the respondents, who had different of affiliation, number of household members and revenue, had different wealth in savings. In addition, the different gender and education level did not affect the respondents' wealth. Additionally, the result indicated that the financial literacy of respondents was at a high level. For each aspect, the financial attitude and financial behavior of respondents were at a high level, while financial knowledge was at a moderate level. Additionally, financial behavior influenced on wealth in liquidity skill, debt management skill and savings at the statistical significance level of .01 while financial knowledge impacted on liquidity skills and savings at the statistical significance level of .01. However, financial attitude did not affect the wealth.

Keywords: financial literacy, financial attitude, financial behavior, financial knowledge, wealth

บทนำ

ความมั่งคั่งทางการเงินของประชาชนมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและเชิงสังคม กล่าวคือ ในเชิงเศรษฐกิจ หากระดับครัวเรือนมีความมั่งคั่งทางการเงินย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศโดยรวมมีความมั่งคั่งด้วย ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากรายได้ประชาชาติ (Gross National Products: GNP) รวมทั้งการกระจายรายได้ของประชากร (Income distribution) ขณะที่ผลกระทบทางสังคมมักเริ่มจากปัญหาทางการเงินของระดับครัวเรือน ซึ่งถ้าระดับครัวเรือนมีการบริหารการเงินผิดพลาด มีรายได้ต่ำแต่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่รู้จักการเก็บออมส่งผลต่อการขาดสภาพคล่อง และมีภาระหนี้สินสูง สิ่งนี้มักเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการลักทรัพย์ และเลยไปถึงปัญหาด้านอาชญากรรมในสังคม ดังนั้น หากประชาชนในระดับครัวเรือนมีการวางแผนทางการเงินที่ดี และมีวินัย

ทางการเงินที่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่วางไว้ ย่อมส่งผลให้ตนเองและครอบครัวมีความมั่งคั่งทางการเงินได้ อีกทั้งยังส่งผลต่อการลดลงของปัญหาด้านอาชญากรรม และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของสังคมโดยรวม

สำหรับการออม ถือเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชนที่สามารถรองรับต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด และจากผลการสำรวจพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนของไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีการออมเงินร้อยละ 66.7 และอีกร้อยละ 33.3 ไม่มีการออมเงิน โดยครัวเรือนที่มีการออมนั้น จะจัดสรรการเงิน กับการออมเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่นำเงินที่ได้รับไปใช้จ่ายใช้สอยก่อนถ้ามีเหลือจึงจะเก็บออม 2) กลุ่มที่แบ่งส่วนของเงินออม

ไว้ก่อนส่วนที่เหลือจึงนำไปใช้จ่ายใช้สอย และ 3) กลุ่มที่จัดสรรการออมแบบไม่แน่นอน ดังนั้น กลุ่มครัวเรือนที่มีความเสี่ยงทางการเงิน จึงหมายถึงกลุ่มครัวเรือนที่ไม่มีการออม กลุ่มครัวเรือนที่มีการออมโดยนำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายใช้สอยก่อนถ้ามีเหลือจึงเก็บออม และกลุ่มครัวเรือนที่จัดสรรการออมแบบไม่แน่นอน เมื่อรวมกันแล้วมีสัดส่วนร้อยละ 77.6 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

สำหรับด้านหนี้สิน จากการสำรวจหนี้สินภาคครัวเรือนไทย ปี 2560 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าสาเหตุสำคัญของการก่อหนี้และการมีปัญหาด้านการชำระหนี้ ล้วนเกิดจากรายจ่ายที่ไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ โดยเฉพาะรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและเกินฐานะ หรือขาดการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในระยะยาว ทั้งนี้หากหนี้ภาคครัวเรือนสูงเกินไป จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ

สำหรับปัญหาหนี้สินครู ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างพยายามหาวิธีในการแก้ไขปัญหา หรือแบ่งเบาภาระหนี้สินครูมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้ระบุว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้ทั้งในระบบประมาณ 1.2 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นหนี้ที่อยู่กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและแหล่งกู้อื่น 7 แสนกว่าล้านบาท และหนี้ที่อยู่กับธนาคารออมสินผ่านทางโครงการสวัสดิการการเงินกู้ กองทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) จำนวน 4.7 แสนล้านบาท จำนวนกว่า 6.5 หมื่นคน ซึ่งยังไม่รวมถึงหนี้ในระบบซึ่งเป็นตัวเลขที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนรวบรวม จากครูประมาณ 4.5 แสนคน ได้อย่างเป็นรูปธรรม (โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, 2558)

จากสาเหตุและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของคนไทย โดยเน้นศึกษากลุ่มบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มวิชาชีพครู เนื่องจากวิชาชีพครูถือว่าเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความสำคัญกับสังคม เป็นกลุ่มอาชีพที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ให้ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน ดังนั้น หากครูมีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว อาจก่อให้เกิดความกังวลในการบริหารจัดการหนี้ จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ

ในการทำงานได้ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางการเงิน รวมถึงการกระตุ้นการออมของบุคคลที่ประกอบอาชีพครู และประชาชนในภาคครัวเรือน ต่อไป

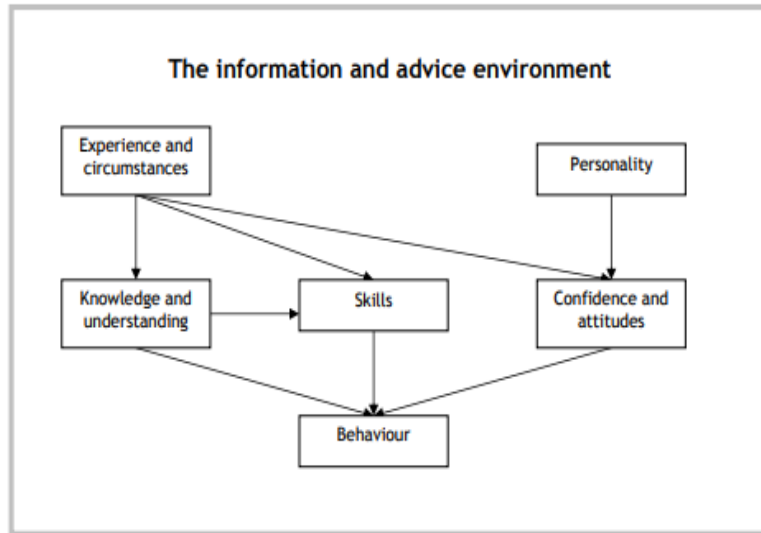
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะทางการเงิน
ทักษะทางการเงิน มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ เช่นเดียวกับความฉลาด หรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ดังนั้น ทักษะทางการเงินจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถวัดได้จากตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่บ่งบอกว่าเป็นลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงิน โดยตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาวัดทักษะทางการเงิน ได้ถูกศึกษาและสะท้อนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดโดย Financial Services Authority [FSA] ซึ่งได้ทำการศึกษาและสำรวจระดับทักษะทางการเงินของประชาชนในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งได้มีการสำรวจครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 และมีการรายงานผลการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2549 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินของบุคคลประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความเชี่ยวชาญ ความเชื่อมั่นและทัศนคติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม รวมถึงลักษณะนิสัยและความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล (Financial Services Authority [FSA], 2005 อ้างถึงในธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556, น. 5)

ดังนั้น ทักษะทางการเงินจึงสามารถสะท้อนและวัดได้จากการสำรวจพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถกำหนดกรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน ได้ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน (Financial Services Authority [FSA], 2005, p. 2)

การวัดทักษะทางการเงินถูกนำมาศึกษาต่อในหลายๆ ประเทศ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมและสำรวจทักษะทางการเงินของประชาชนในประเทศ ซึ่งการศึกษาหลายๆ แห่งมีการกำหนดนิยาม แบบสอบถาม และแนวทางการประมวลผลที่ต่างกันไป แต่ก็มีโครงสร้างตัวแปรและปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่บ่งบอกลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงินที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ FSA รวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยเช่นกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีแผนทำการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทยทุก 3 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะทางการเงินของคนไทยและปัจจัยด้านสภาพที่มีผลต่อทักษะทางการเงิน รวมทั้งใช้เป็นผลการศึกษาพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับของ

พัฒนาการของประชาชนในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทย [ธพท.] ได้ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทย ซึ่งดำเนินการศึกษาครอบคลุมทั้ง 3 ด้านหลัก คือ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน โดยยึดแนวทางการสำรวจทักษะทางการเงิน กรอบการศึกษา นิยาม แบบสอบถาม และแนวทางการประมวลผลการศึกษาตามแบบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Cooperation and Development [OECD]) ซึ่งเป็นนิยามสากล นิยามหนึ่ง และมีแนวทางการประมวลผลการวัดทักษะทางการเงินที่ยอมรับในหลายประเทศ

ภาพ 2 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงิน

2. การวัดความมั่งคั่ง

การที่บุคคลมีทรัพย์สินมากๆ นั้น สามารถเป็นฐานของการสร้างความมั่งคั่งได้ ทั้งนี้ ควรเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีภาระหนี้สิน เพราะบางครั้งการได้มาซึ่งทรัพย์สินก็มีหนี้สินตามมาด้วย ดังนั้น การวัดความ มั่งคั่งของบุคคล จึงดูจากมูลค่าทรัพย์สินอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูจากมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (กฎหมาย เสกตระกูล, 2553)

สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Ratio) คือ การจัดทำงบดุลส่วนบุคคลและงบกระแสเงินสดส่วนบุคคล ทำให้ทราบถึงระดับสินทรัพย์ หนี้สิน ความมั่งคั่งสุทธิ และความสามารถในการหารายได้ ตลอดจนการควบคุมค่าใช้จ่ายของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม ตัวเลขในงบการเงินนั้น ไม่สามารถบอกถึงสถานะทางการเงินของบุคคลได้โดยตรง เนื่องจากข้อมูลในงบการเงินเพียงรายการใดรายการหนึ่ง อาจไม่เพียงพอที่จะบอกสถานะทางการเงินได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การพิจารณาตัวเลขจากงบการเงินที่มีข้อมูลจำนวนมาก อาจทำให้เกิดความสับสนและยากต่อการแปลความหมาย ดังนั้น เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สภาพคล่องของบุคคลว่าเพียงพอหรือไม่ ความสามารถในการชำระหนี้สินของบุคคลมีมากน้อยเพียงใด และสัดส่วนการออมการลงทุนมีเพียงพอต่อการบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้หรือไม่ จึงจำเป็นอาศัยอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (รัชนีกร วงศ์จันทร์, 2555)

1. การวิเคราะห์สภาพคล่อง

การวิเคราะห์สภาพคล่อง เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดหาเงินสดเพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และสำรองไว้เพื่อเหตุฉุกเฉิน โดยพิจารณาจากเงินออมและสินทรัพย์ สภาพคล่องที่บุคคลเป็นเจ้าของ หากมีเงินออมหรือสินทรัพย์สภาพคล่องจำนวนมากและเป็นสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว จะทำให้บุคคลมีสภาพคล่องมากขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาจากอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratio) แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น มีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง เช่น เงินสด หรือเงินฝากออมทรัพย์ เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ระยะสั้นที่จะครบกำหนดภายในระยะเวลา 1 ปี หรือไม่ ซึ่งอัตราส่วนสภาพคล่องนี้ควรมีค่ามากกว่า 1

1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (Basic liquidity ratio) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงสินทรัพย์สภาพคล่องที่มีอยู่ สามารถใช้จ่ายในการดำรงชีวิตได้กี่เดือน ซึ่งอัตราส่วนนี้ควรมีค่าระหว่าง 3 - 6 เดือน จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

1.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ (Liquid assets to net worth ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความมั่งคั่งสุทธิที่บุคคลนั้นมีอยู่ มีสัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องมากน้อยเพียงใด โดยสัดส่วนที่เหมาะสมควรมีค่าประมาณร้อยละ 15 เพราะหากต่ำกว่านี้แสดงว่าไม่สามารถแปลงสินทรัพย์ที่มีอยู่มาใช้นายฉุกเฉินได้ทันทั่วถึง ซึ่งอาจจะประสบปัญหาทางการเงินได้

2. การวิเคราะห์ด้านหนี้สิน

2.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to assets ratio) อัตราส่วนนี้ควรมีค่าน้อยกว่าร้อยละ 50 โดยจะถือว่าบุคคลมีหนี้สินในปริมาณที่เหมาะสม แต่หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงกว่าร้อยละ 50 จะถือว่าปริมาณหนี้สินไม่เหมาะสม

2.2 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินทั้งหมด (Solvency ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินทั้งหมด และบ่งบอกถึงฐานะที่แท้จริงของบุคคลที่มีความมั่งคั่งทางการเงินมากน้อยเพียงใด โดยอัตราส่วนนี้ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 50

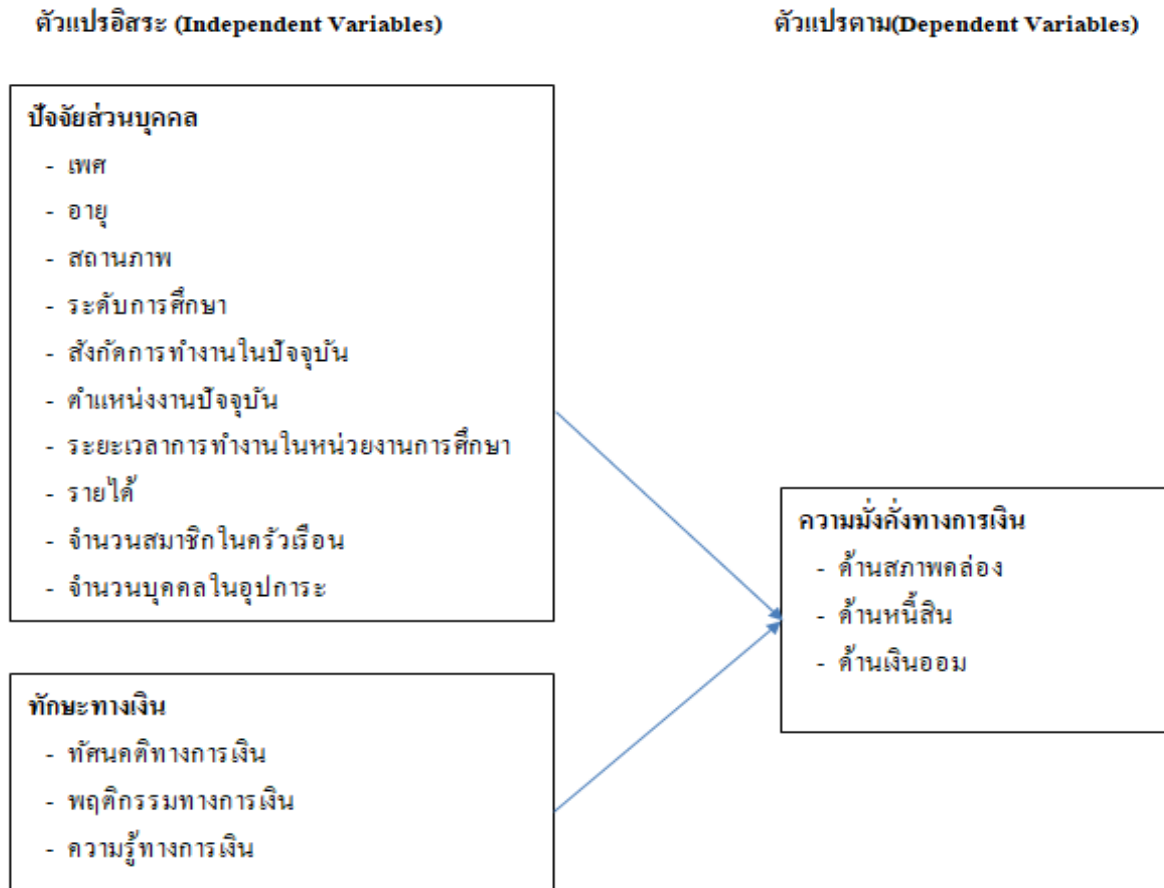
2.3 อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ (Debt service ratio) อัตราส่วนนี้แสดงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ ซึ่งสามารถคำนวณหาได้ทั้งรายปี และรายเดือน โดยอัตราส่วนนี้ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรถูกสูงเกินร้อยละ 45

2.4 อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินที่ไม่ใช่การจดจำนองจากรายได้ (Non-mortgage service ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินที่ไม่ใช่การจดจำนองจากรายได้รวมที่ได้รับ โดยภาระหนี้สินที่ใช้ในการคำนวณ คือ ภาระหนี้สินทุกชนิด ยกเว้นหนี้สินที่เกิดจากการจำนองต่างๆ ซึ่งสามารถคำนวณได้ทั้งแบบรายเดือนและรายปี อัตราส่วนนี้ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 15 และไม่ควรถูกสูงเกิน ร้อยละ 20

3. การวิเคราะห์ด้านการออม

อัตราส่วนด้านการออม (Savings ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงสัดส่วนของเงินออมที่บุคคลกันไว้จากรายได้ เพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเพื่อการใช้จ่ายในอนาคต รวมถึงกรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นเงินทุนสำรองไว้ใช้ในยามเกษียณอายุ ซึ่งอัตราส่วนนี้ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม จึงจะถือว่ามี การออมในปริมาณ ที่เหมาะสม

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน แตกต่างกัน

1.1 เพศที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.2 อายุที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.3 สถานภาพที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.4 ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.5 สังกัดการทำงานในปัจจุบันที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.6 ตำแหน่งงานปัจจุบันที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.7 ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.8 รายได้ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

เงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.9 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.10 จำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

2. ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.1 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.2 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.3 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และมีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 93,206 คน โดยใช้สูตรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่เราทราบจำนวนประชากรของ Taro Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง และจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) โดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามสังกัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.) และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบ 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.726 โดยเนื้อหาแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สังกัดการทำงานในปัจจุบัน ตำแหน่งงานปัจจุบัน ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนบุคคลในอุปการะ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามรายการ (Check List) และกรอกรายละเอียดในช่องที่กำหนด รวมจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะทางการเงินด้านต่างๆ รวมจำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย

- ด้านทัศนคติทางการเงิน จำนวน 6 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

- ด้านพฤติกรรมทางการเงิน จำนวน 11 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) และแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

- ด้านความรู้ทางการเงิน จำนวน 10 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบถูกผิด (True - False)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความมั่งคั่งทางการเงิน จำนวน 5 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบเติมคำตอบอย่างสั้น (Short answer) และแบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในการวิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านต่างๆ โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ตาม รัชนีกร วงศ์จันทร์, 2555 ดังนี้

ด้านสภาพคล่อง

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง โดยใช้การวิเคราะห์สภาพคล่องพื้นฐาน ซึ่งสภาพคล่องพื้นฐานที่เหมาะสมควรมีค่าระหว่าง 3 - 6 เดือน สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน = สินทรัพย์สภาพคล่อง/ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ด้านหนี้สิน

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน (Debt service ratio) ซึ่งอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือนที่เหมาะสม ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรรุ่งเกินร้อยละ 45 สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ = เงินชำระคืนหนี้สินต่อเดือน/รายรับรวมต่อเดือน

ด้านเงินออม

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนด้านการออม ซึ่งอัตราส่วนด้านการออมที่เหมาะสม ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนด้านการออม = เงินออมต่อเดือน / รายได้รวมต่อเดือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่มาจากการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจำนวน 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน ในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน ดังนี้ โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 58 คน โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษัมัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 78

คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ๖ (กทม.) จำนวน 61 คน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 203 คน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีการ

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ เช่น หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง บทความ วารสาร เอกสาร งานวิจัยต่างๆ และวิทยานิพนธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้วิธีการทดสอบ Independent Samples t-test สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่าง สำหรับตัวแปรอิสระที่ถูกจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และใช้ One-Way ANOVA สำหรับตัวแปรอิสระที่ถูกจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม และใช้ Multiple Regression Analysis ในการพยากรณ์ระดับความมั่งคั่งทางการเงินในด้านต่างๆ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 - 35 ปี สถานภาพโสด มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ดำรงตำแหน่งครู ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน มีรายได้ 15,000 - 30,000 บาทต่อเดือน และไม่มีบุคคลในอุปการะ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน

ตาราง 1

แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าคะแนนสูงสุด และค่าคะแนนต่ำสุด ของระดับคะแนนทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงิน	ระดับคะแนน					แปลผล
	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละต่อคะแนนเต็ม	
ทักษะทางการเงินภาพรวม	72	68	38	54.27	75.38	สูง
- ด้านทัศนคติทางการเงิน	30	30	13	23.81	79.36	สูง
- ด้านพฤติกรรมทางการเงิน	32	31	14	23.82	74.42	สูง
- ด้านความรู้ทางการเงิน	10	10	2	6.65	66.48	ปานกลาง

หมายเหตุ: ใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับคะแนนโดยเทียบเคียงกับการแปลความหมายจากผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย [รพท.] ซึ่งอ้างอิงจากการกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD /INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016 ดังนี้

	ทักษะทางการเงินภาพรวม	ด้านทัศนคติทางการเงิน	ด้านพฤติกรรมทางการเงิน	ด้านความรู้ทางการเงิน
ระดับสูง	≥ 49	≥ 19	≥ 21	≥ 7
ระดับปานกลาง	20 - 48	12 - 18	8 - 20	4 - 6
ระดับต่ำ	≤ 19	≤ 11	≤ 7	≤ 3

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนทักษะการเงินในภาพรวม เฉลี่ยที่ 54.27 คะแนน จากคะแนนเต็ม 72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.38 ของคะแนนเต็ม

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน สูงที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.81 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.36 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.82 คะแนน จากคะแนนเต็ม 32 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.42 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง ด้านความรู้ทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.48 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน ด้านเงินออม

อัตราส่วนภาระค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 25 - 50 คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมา คือ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 51 - 75 คิดเป็นร้อยละ 31.75 มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน น้อยกว่าร้อยละ 25 คิดเป็นร้อยละ 9.75 และมีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือนมากกว่าร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

สภาพคล่องพื้นฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่เหมาะสม 3 - 6 เดือน คิดเป็น ร้อยละ 42.25 ระดับสภาพคล่องพื้นฐานมากกว่า 6 เดือน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.25 และสภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม 0 - 2 เดือน คิดเป็นร้อยละ 28.50

อัตราส่วนการชำระหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการชำระ

คืนหนี้สินจากรายได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ น้อยกว่า ร้อยละ 35 คิดเป็นร้อยละ 66.50 มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 35 - 45 คิดเป็นร้อยละ 14 และมีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือนในระดับที่ไม่เหมาะสม คือ มากกว่าร้อยละ 45 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.50

อัตราส่วนด้านการออม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนด้านการออมอยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป

ตาราง 2

แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านสภาพคล่อง		ด้านหนี้สิน		ด้านเงินออม	
1. เพศ	t -1.180	Sig. .239	t 0.644	Sig. .520	t -0.284	Sig. .777
2. อายุ	F 12.785**	Sig. .000	F 5.704**	Sig. .001	F 0.735	Sig. .532
3. สถานภาพ	F 5.690**	Sig. .004	F 4.891**	Sig. .008	F 1.375	Sig. .254
4. ระดับการศึกษา	F 1.524	Sig. .219	F 0.515	Sig. .598	F 0.100	Sig. .905
5. สังกัดการทำงาน	F 7.979**	Sig. .000	F 1.271	Sig. .284	F 3.891**	Sig. .009
6. ตำแหน่ง	F 6.246**	Sig. .000	F 2.521*	Sig. .029	F 1.761	Sig. .120
7. ระยะเวลาการทำงาน ในหน่วยงานการศึกษา	F 7.613**	Sig. .000	F 2.562*	Sig. .027	F 0.715	Sig. .613
8. รายได้	F 12.438**	Sig. .000	F 2.372	Sig. .052	F 6.862**	Sig. .000
9. จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	F 0.380	Sig. .767	F 5.806**	Sig. .001	F 2.759*	Sig. .042
10. จำนวนบุคคลในอุปการะ	F 6.403**	Sig. .000	F 5.991**	Sig. .001	F 1.102	Sig. .348

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t-test โดยวิธี Independent Sample t-test และค่าสถิติ F-test โดยวิธี One-Way ANOVA ดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน

1.2 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอายุที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.3 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

คิดเป็นร้อยละ 54.50 และมีอัตราส่วนด้านการออมอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม คือ น้อยกว่าร้อยละ 10 คิดเป็นร้อยละ 45.50

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.4 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน

1.5 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีสังกัดการทำงานที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม แตกต่างกัน สำหรับด้านหนี้สิน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.6 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีตำแหน่งที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.7 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.8 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีรายได้ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับด้านหนี้สิน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.9 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต่างกัน มีความ

มั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับด้านสภาพคล่อง พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.10 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานที่ 2.1 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	สภาพคล่อง			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	-9.097	-4.528	.000	2.009
ทัศนคติทางการเงิน	0.069	0.989	.323	0.069
พฤติกรรมทางการเงิน	0.422	4.906**	.000	0.086
ความรู้ทางการเงิน	0.445	3.096**	.002	0.144

R² = 0.124   F = 18.638   Sig = .000

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง โดยที่ทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และ ด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์ระดับสภาพคล่องพื้นฐานได้ในอัตราร้อยละ 12.4

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์

ถดถอยเท่ากับ 0.422 ค่า sig เท่ากับ .000 ด้านความรู้ทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.445 ค่า sig เท่ากับ .002 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อสภาพคล่องพื้นฐานในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2.2 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	หนี้สิน			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	59.357	6.148	.000	9.655
ทัศนคติทางการเงิน	0.377	1.129	.260	0.334
พฤติกรรมทางการเงิน	-1.731	-4.184**	.000	0.414
ความรู้ทางการเงิน	-0.252	-0.364	.716	0.691

R² = 0.045   F = 6.159   Sig = .000

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน โดยที่ทักษะการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์ระดับอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ ในอัตราร้อยละ 4.5

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้าน

สภาพคล่อง พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ -1.731 ค่า sig เท่ากับ .000 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สินในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2.3 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 5

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	เงินออม			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	-23.604	-5.283	.000	4.468
ทัศนคติทางการเงิน	-0.078	-0.503	.615	0.154
พฤติกรรมทางการเงิน	1.208	6.309**	.000	0.191
ความรู้ทางการเงิน	1.390	4.345**	.000	0.320

R² = 0.160   F = 25.123   Sig = .000

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม โดยที่ทักษะการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์อัตราส่วนด้านการออม ในอัตราร้อยละ 16.0

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้น พหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 1.208 ความรู้ทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 1.390 ค่า sig เท่ากับ .000 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออมในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ สถานภาพ สังกัดการทำงาน ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา รายได้ และจำนวนบุคคลในอุปการะ ที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน แตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังกัดการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ ที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน โดยทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งด้านสภาพคล่อง ได้แก่ ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ได้แก่ ทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน

และทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ได้แก่ ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมทางการเงินของบุคคล มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ทั้งด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง

สภาพคล่อง หมายถึง ความสามารถในการจัดการเงินสด เพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและสำรองไว้เพื่อฉุกเฉิน โดยสภาพคล่องพื้นฐานที่เหมาะสม ควรที่ค่าอยู่ระหว่าง 3-6 เดือน และจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่เหมาะสม 3 - 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.25 โดยทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อสภาพคล่องพื้นฐานในเชิงบวก กล่าวคือ หากมีคะแนนพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น หรือมีคะแนนความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีสภาพคล่องพื้นฐานที่สูงขึ้นด้วย เกี่ยวกับงานวิจัยของสุภาพงษ์ ต้นสุภาพ (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมตนเองที่มีต่อการออม กรณีศึกษาบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ทางการเงินมีผลทางบวกโอกาสที่จะมีเงินเพียงพอหลังจากเลิกทำงานประจำ

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน

ความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน งานวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์จาก อัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ (Debt service ratio) ซึ่งอัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ โดยระดับหนี้สินที่เหมาะสม ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรมีค่าเกินกว่าร้อยละ 45 และจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ น้อยกว่าร้อยละ 35 คิดเป็นร้อยละ 66.50 โดยทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สินในเชิงลบ กล่าวคือ หากมีคะแนนด้านพฤติกรรมทางการเงินสูงขึ้น ส่งผลให้มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ลดลง เกี่ยวกับงานวิจัยของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยทางการเงินของครู : ศึกษากรณีครูในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต2 ผลการศึกษา

พบว่าหนี้สิน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการ มีวินัย ทางการเงินของครู

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม

การออมเงิน คือ การที่บุคคลยอมเสียสละเงินใน ส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในทันที ณ ปัจจุบันมาเก็บไว้ เพื่อใช้จ่ายในอนาคตเมื่อยามเกษียณอายุ หรือเมื่อยามเกิด เหตุฉุกเฉินขึ้น ซึ่งอัตราส่วนด้านการออมที่เหมาะสม ควรมี ค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ และจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนด้านการออม อยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ มากกว่า ร้อยละ 10 ขึ้นไป คิด เป็นร้อยละ 54.50 โดยทักษะการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราส่วน ด้านการออม ในเชิงบวก กล่าวคือ หากมีคะแนนพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น หรือมีคะแนนความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีอัตราส่วนในการออมที่เพิ่มขึ้นด้วย เกี่ยวกับงานวิจัยของ กรณิกา วาระวิเศษนี้ (2560) ซึ่งได้ ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุข ทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน กรณีศึกษาจาก พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า พนักงาน ที่มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ที่เหมาะสม มีคะแนนความรู้ทางการเงินสูงกว่าพนักงานที่ มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สินและด้านเงินออมใน ระดับที่ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงิน ด้าน ความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วย

งานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้พื้นฐาน ทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. การมีสภาพคล่องทางการเงินสำหรับนำมาใช้ ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและสำรองไว้เพื่อฉุกเฉิน ในระดับสูง เป็นเรื่องที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม การมีสินทรัพย์สภาพคล่อง ในสัดส่วนที่มากเกินไปจะทำให้เสียโอกาสในการได้รับผล ตอบแทนในอัตราที่สูงขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรรายได้ สำหรับการลงทุน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม ให้ ความรู้ เกี่ยวกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล ทั้งด้านการ เงิน การออม การลงทุน และการบริหารความเสี่ยงจากการ ลงทุน เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการ ศึกษา รวมถึงอาจสอดแทรกความรู้ในชั้นเรียน เพื่อปลูก ฝังพฤติกรรมทางการเงินที่ดี ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์เท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควร มีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึก สำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะทางการเงิน ที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เท่านั้น ดังนั้น จึง ควรศึกษาเพิ่มเติมในเขตพื้นที่อื่นๆ หรือกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เปรียบเทียบและสรุปผลการวิจัยต่อไป

References

- Bank of Thailand. (2013). *Thai financial literacy survey 2013*. (in Thai)
- _____. (2016). *Thai financial literacy survey 2016*. (in Thai)
- Boonklee, B. (2009). *Factors affecting financial discipline behavior among teacher: A case study of teachers in Nakhonpathom education region, area2*. Master of Arts (Social Development) Independent Study, National Institute of Development Administration. (in Thai)
- National Statistical Office. (2016). *Savings data statistics*. Retrieved from <http://www.nso.go.th/sites>. (in Thai)
- Posttodayonline. (2015). *Teaching professionals' debt*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/politic/report/401921>
- Tunsuparp, S. (2016). *The effect of self-control on saving behavior: A case study of Chulalongkorn University's employees*. Master of Economics, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Warawichanee, K. (2017). *Financial literacy and financial well-being of employees in financial institutions a case study from siam commercial bank's employee*. Master of Finance Independent Study, Bangkok University. (in Thai)
- Wongchan, R. (2012). *Personal finance*. (2nd ed.). Bangkok: Boonsiriprint. (in Thai)

